

2016

þÿ α Á¹ À » ® À ±³ - ' ± : . α ¿ Å Á⁰ - ± Ä ¿ Å⁰
þÿ • Á ½ Ä ¿³ ¬ ½⁰ ±¹ . " Í ã .

Klapisis, Antonis

þÿ ' £ ' • •

<http://hdl.handle.net/11728/10974>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

FOREIGN AFFAIRS

The Hellenic Edition

Απρίλιος - Μάιος 2016 · Τεύχος 39

Εκδίδεται από την ΑΣΑΠ ΕΠΕ
Λ. Αλεξάνδρας 91, 114 74 Αθήνα
Τηλ.: 2130 255 870, Fax: 2130 255 867
e-mail: info@foreignaffairs.gr
web: www.foreignaffairs.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Λουκάς Γ. Κατσώνης

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ Αλέξανδρος Πρίφτης
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Ηλίας Ι. Κουσκουβέλνς, Αλέξανδρος Μαλλιός,
Θεόδωρος Τσακίρης, Ιωάννης Κωτούλας, Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος,
Γιώργος Τζογόπουλος

ΣΥΝΤΑΞΗ Αλεξάνδρα Κρητικού, Μόδεστος Σιώτος

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ Βιβή Βουδούρη

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ Χρήστος Ζιάκνς

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ MARKETING Νάντια Γεωργίου

ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Σοφία Νικολάου & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία,
Πατριάρχου Ιωακείμ 6, 106 74 Αθήνα, Τηλ.: 210 3605987

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΔΙΟ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕ, ΤΗΛ.: 210-3390204

ΔΙΑΝΟΜΗ Άργος ΑΕ Πρακτορείο Εφημερίδων
και Περιοδικών Ελληνικού Τύπου

Χειρόγραφα προς δημοσίευση μπορούν να αποστέλλονται στη διεύθυνση: Λ. Αλεξάνδρας 91, 114 74, Αθήνα ή με ηλεκτρονικό τρόπο στην ηλεκτρονική διεύθυνση editor@foreignaffairs.gr. Η Σύμβαση θα λάβει υπόψη της κάθε κείμενο αλλά δεν αναλαμβάνει την υποχρέωση της δημοσίευσής του. Κάθε τυχόν πρόσθετο υλικό θα επιστρέφεται μέσω ταχυδρομείου.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου του εντύπου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλον, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη, σύμφωνα με το Νόμο 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

FOREIGN AFFAIRS

Απρίλιος - Μάιος 2016 · Τεύχος 39

ΑΡΘΡΑ

Προς νέα επέμβαση στη Λιβύη 11
Επίλογος ή Νέος Πρόλογος;
Αλέξανδρος Π. Μαδδιδιάς

Τριπλή παγίδα 16
Η Τουρκία του Ερντογάν και η Δύση
Πανιεδής Σκιδιάς και Αντώνης Κλάψης

Γιατί θα αποτύχει η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση 24
Η αντιστροφή της πυραμίδας
Παναγιώτης Α. Καράμπεδας

Ανισότητα και παγκοσμιοποίηση 36
Πώς οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι
καθώς οι φτωχοί καλύπτουν την απόσταση
François Bourguignon

Η παράτυπη μετανάστευση στην Ευρώπη 44
Τα προβλήματα ασφαλείας των Ευρωπαίων
και των μεταναστών
Χρήστος Νίκας και Δημήτριος Ασπιάσιος

Τριπλή παγίδα

Η Τουρκία του Ερντογάν και η Δύση

Παντελής Σκληάς και Αντώνης Κλάψης

Για δεκαετίες η Τουρκία θεωρείτο ο πιο σημαντικός και αξιόπιστος σύμμαχος της Δύσης στην Μέση Ανατολή ανάμεσα στα μουσουλμανικά κράτη της περιοχής. Αυτή η αντίληψη παρέμεινε σταθερή τόσο στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου, κατά την διάρκεια του οποίου εντάχθηκε στο ΝΑΤΟ (1952) και έγινε συνδεδεμένο μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (1963), όσο και στα πρώτα μεταψυχροπολεμικά χρόνια[1]. Η περίπτωση της Τουρκίας προσλαμβάνονταν από τους περισσότερους Δυτικούς

Ο ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΚΛΙΑΣ είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Διευθυντής του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας και Διακυβέρνησης.

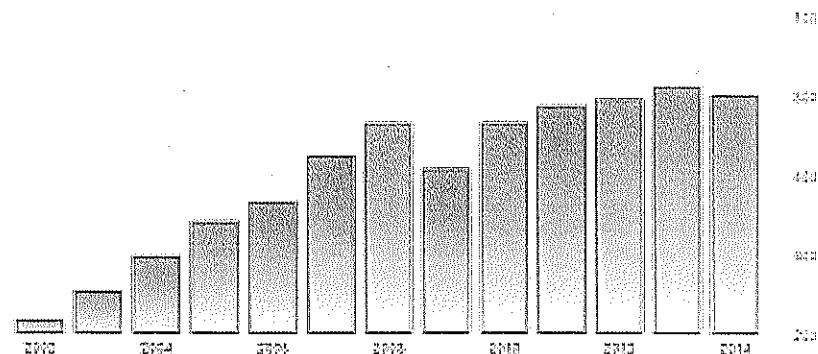
Ο ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΛΑΨΗΣ είναι διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Επιστημονικός Συντονιστής του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Πολιτικής Οικονομίας και Διακυβέρνησης.

ισθύνοντες ως εξαιρετική, καθώς αποτελούσε την μοναδική μουσουλμανική χώρα που εμφανιζόταν να έχει ενστερνιστεί τις περισσότερες από τις θεμελιώδεις αξίες της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας – αν και παρεκβάσεις από αυτή την πορεία δεν ήταν σπάνιες ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων των ενόπλων δυνάμεων στην τουρκική πολιτική ζωή. Έτσι, στα μάτια πολλών Δυτικών η Τουρκία αποτελούσε το πρότυπο για την επέκταση του δημοκρατικού μοντέλου στα αραβικά κράτη της Μέσης Ανατολής.

Ωστόσο, μετά την άνοδο στην εξουσία το 2002 του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, έχει υπάρξει μια σταδιακή αλλά σημαντική στροφή στον διεθνή προσανατολισμό της Άγκυρας. Ο Ερντογάν και οι συνεργάτες του τάχθηκαν υπέρ της υιοθέτησης μιας πιο ευέλικτης και ενεργητικής εξωτερικής πολιτικής: Οι απόψεις και οι θεωρίες του Αχμέτ Νταβούτογλου έπαιξαν σημαντικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση[2]. Στόχος αυτής της νέας εξωτερικής πολιτικής ήταν η ανάδειξη της Τουρκίας σε μείζονα δύναμη όχι μόνο στο περιφερειακό επίπεδο της Μέσης Ανατολής, αλλά και στην ευρύτερη ευρασιατική ή ακόμα και στην παγκόσμια κλίμακα. Λόγω του ισλαμιστικού του υπόβα-

Πίνακας 1

ΑΕΠ Τουρκίας (σε δισ. δολάρια ΗΠΑ)

Πηγή: www.tradingeconomics.com / Παγκόσμια Τράπεζα

θρου, ο Ερντογάν ήθελε να δει την Τουρκία να καθίσταται ηγέτιδα του μουσουλμανικού κόσμου. Οι επιτυχίες της κυβέρνησής του στον οικονομικό τομέα, όπως εύγλωπτα αποτυπώθηκαν στην σημαντική αύξηση του τουρκικού ΑΕΠ (βλ. Πίνακα 1), διευκόλυναν τα φιλόδοξα σχέδιά του στην εξωτερική πολιτική.

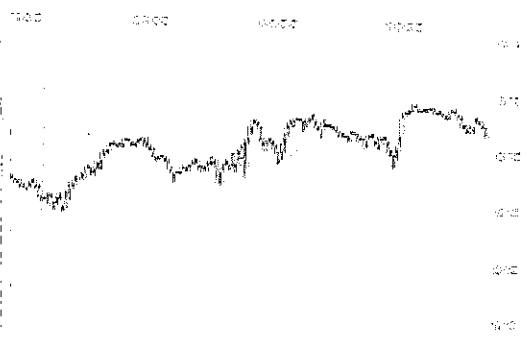
Με αυτά τα δεδομένα, ο φιλοδυτικός προσανατολισμός της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής έμοιαζε απόλυτα διασφαλισμένος. Όμως αυτή η εντύπωση βασιζόταν πάνω σε τρεις απατηλές υποθέσεις.

Πρώτον, ο Ερντογάν εφάρμοζε μια οικονομική πολιτική, η οποία αφενός γινόταν αντιληπτή στη Δύση ως φιλελεύθερη, και αφετέρου δημιουργούσε μια νέα

δυτικόστροφη ελίτ. Ωστόσο, το «οικονομικό θαύμα» του Ερντογάν είχε εγγενείς περιορισμούς, οι οποίοι αποτυπώνονται, για παράδειγμα, στις ισχυρές πιέσεις που δέχεται η τουρκική λίρα (βλ. Πίνακα 2). Ταυτόχρονα, η δυτικόστροφη πλούσια ελίτ δεν αποτελούσε παρά ένα ελάχιστο κλάσμα του συνολικού πληθυσμού, ο οποίος στην μεγάλη του πλειοψηφία δεν καρπώθηκε τα οικονομικά οφέλη. Το γεγονός αυτό αντανακλάται και στην εκλογική γεωγραφία. Οι πλουσιότερες και πιο κοσμικές δυτικές τουρκικές επαρχίες στις ακτές του Αιγαίου δεν υποστηρίζουν το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης. Αντίθετα, το κόμμα του Ερντογάν επικρατεί με μεγάλη διαφορά στο εσωτερικό της Ανα-

Πίνακας 2

Ισοτιμία ευρώ/τουρκικής λίρας

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

τολίας, ηε εζάρπειον ης κούρ-
θρωπίνα, δίκες επάρκεις, όπου ηλείψην-
πειρα χεί-
φών κούρδικοί κορηάτικοί
εμπιστοσύνη (ηιο ηρόσοφατα το
οίλος ης
η προοπή
Ααίκό Αηροκπατικό Κόρηα,
Η εκλόγηκη βάζον του Ερ-
φώνη αη
καταστολ
δηλώσε
πιο συντηρητικό και προοκόληη-
ηένο στο Ισάλη κορηάη του
τουρκικού λαού.
Δεύτερον, η επιτυχία του Ερ-
βόλδην έγινε ευηέως δεκλή από
την Άβον ως ηρότυπο ηίας ηου-
σοφάηηηικού τύπου δηηοκπα-
ηίας, η οποία ενδεχομήτως θα
ηπορούσε να εζαχθεί και σε
άλλες χάρες ης Μέσης Άνα-
τολής. Όπως, στην πραγματικό-
ηηα, ο Ερβόλδην έχρηζε ένα ηρο-
σοπηάες ηηιαυαρηακό καθε-
οίως ηοδηγούηηενος δηηοκπα-
Μέση Άνα
οτόσο, ο

